

Épül a „vidéki gödör”? - 180 milliárdot elherdálunk a NATO-radarral

2013.05.27.

A Tolna megyei Medina község határában jól halad a NATO által finanszírozott radarállomás építése, így jövő év végén már „hadba léphet” a hazánk légterét pásztázó katonai létesítmény.

Magyarország három, a NATO rendszerével együttműködő lokátor építéséről állapodott meg a hazánkat is integráló katonai szövetséggel. Ezekből kettő - a békéscsabai és a bánkúti - már évekkel ezelőtt megépült. A dél-dunántúli radart eredetileg a régió legmagasabb csúcsára, a Zengőre, később a Pécs melletti Tubes-hegyre tervezte a Honvédelmi Minisztérium (HM), ám lakossági tiltakozás hatására a kormány meghátrált, és Medinát jelölte ki az objektum helyéül. A 800 lelkes Sió-parti település lakóinak túlnyomó többsége elfogadta a beruházást.

A radar elfogadását segítette, hogy az önkormányzat a HM-től a radar befogadásért 100 millió forint támogatást kapott, amiből állami és uniós finanszírozású beruházásokhoz tud önrészt biztosítani. Ettől még továbbra sem cáfolható, hogy rendkívül gyenge adottságú helyen épül meg ez a lokátor. Írtunk már róla, hogy a Veszprémben élő Friedrich István nyugalmazott alezredes, radarmérnök - aki 33 éven át szolgált a seregben - többször is kifejtette: mennyire szerencsétlen döntés volt a korábban kiszemelt hegycsúcsok helyett a medinai dombra telepíteni a létesítményt. Friedrich - vélhetően - emiatt kegyvesztett lett a HM-nél.

A 2009-ben nyugdíjba vonult mérnök 2012. február 12. és október 12. között önkéntes műveleti szolgálati viszonyban volt a magyar hadsereggel, vagyis bármikor a vezérkar rendelkezésre kellett állnia. Az ilyen típusú szolgálatért fizetés nem jár, viszont a tartalékosok nyugdíját nem csökkenti 16 százalékos elvonás, ami havi több tízezer forintos jövedelmet jelent. Friedrich szolgálataira a vezérkar 2012 októbere óta nem tart igényt.

Az alezreddessel felettesei éreztették, hogy mindezt a medinai radarról megfogalmazott véleményének „köszönheti”. A szolgálati szerződés jogtalannak érzett felmondása miatt Friedrich pert indított, s ennek első tárgyalási napja a múlt héten volt. Döntés nem született, a tárgyalást elnapolták. Tavaly ősszel, azt követően, hogy Friedrichnek nem ajánlottak új szerződést, érdeklődtünk a vezérkarnál a kontraktus megszakadásának miértjéről. Nem kaptunk választ. Amikor Vanyur Tibor ezredest, a hadkiegészítő parancsnokság vezetőjét arról faggattuk, összefüggésben van-e Friedrich elbocsátása a radarról vallott és a nyilvánossággal megosztott véleményével, akkor Vanyur nem utasította el a feltevést, hanem azt mondta, hogy nem kíván válaszolni.

Friedrich István biztos abban, hogy a radarvita okozta a szerződésbontást. Ennek ellenére továbbra is hirdeti, hogy nem szakmai, hanem politikai döntés született a radar Medinára telepítésével. Nem árt tudni, hogy a radar Zengőre telepítését már a kilencvenes évek elején eldöntötte a HM, azt támogatta az első Orbán-kormány is, ám 2002-től az ellenzékbe szoruló Fidesz a zengői létesítményt elutasító civileket erősítette (sőt egyes vélemények szerint ösztönözte), hogy ezzel is az MSZP-t gyengítse.

Így viszont nem jöhetett szóba, hogy a második Orbán-kormány a Zengőn vagy az attól két kilométerre magasodó Hármashegyén építse meg a lokátort. Friedrich elmondta, hogy a radaros szakemberek „pontozták” a régió lokátor szempontjából szóba jöhető helyeit, s a tízes skálán a Zengő 9,2, a Tubes 8,8, a Hármashegy 8,2, Mórágó 7,5 pontot kapott. Medinának mindössze 2,2 pont jutott. Innen ugyanis nem látható a térség „fel nem derített” légterének (a 2950 méter alatti tartománynak) a 80 százaléka. Emiatt fenn kell tartani két réskitöltő radart és az azokat kiszolgáló századokat. A három új radarnak - többek között - az lett volna a célja, hogy kevesebb élő erővel kontrollálják az eget, mint elődeik.

A két réskitöltő radarszázad fenntartása tetemes költségbe kerül, korábban leírtuk, hogy ennek összege húsz év alatt meghaladja a 80 milliárd forintot. Ezt az adatot a HM sosem cáfolta. Friedrich állítja, hogy nem is lett volna értelme, mert - mint azt az alezredes utóbb megtudta - a két radarszázad fenntartása valójában 180 milliárdot emészt fel a következő két évtizedben. S ez a kiadás a magyar költségvetést terheli, ebből a NATO egy fillért se vállal át. A szövetség a beruházás árát finanszírozta, s ránk bízta, hogy keressük meg a radarnak az optimális helyet. A radar működési költségét mindig a radart tulajdonló tagországnak kell állnia.

Friedrich István biztos abban, hogy Medina egy kormányváltás után hasonló sorsra jut, mint Pesten az a belvárosi telek, ami a Horn-kormány tervei alapján a Nemzeti Színháznak adott volna helyet. 1998 után a Fidesz irányította parlament inkább más helyet keresett a teátrumnak, s így a félbehagyott épület helyén létrejött a „gödör” nevű intézmény. Friedrich szerint megéri majd új funkciót keresni a medinai toronynak, s inkább a régió valamelyik csúcsán felépíteni egy olyan radartornyot, ami nem igényli a réskitöltő radarszázadokat. A kivitelezés kijön tízmilliárdból, a megtakarítás több mint százmilliárd lesz.

Forrás:

[Népszabadság Online](#)